

Autori, ktorí zaujali

Každý nemôže byť víťaz ani najlepší majster, ani najoriginálnejší umelec, ale každý prináša do oceánu tvorivosti trošku svojho ja, vlastnú jedinečnosť, svoj pohľad na svet udalostí a jednotlivcov a vytvára prostredníctvom svojich myšlienok, predstáv a čítania originálny obraz – kamienok nádhornej a pestrej mozaiky ľudských aktivít, ktoré aspoň trošku menia svet našich skutkov na krajší, citlivejší, chápacejší a poetickejší.

Hoci sú nasledujúce úryvky poznačené hľadáním najlepšieho tvaru, prítlačivej témy, silnej idey, predsa každé z nich prináša svoje jedinečné poslanstvo a je osobným obohatením a darom pre toho, komu je určené.

V VII. ročníku našej súťaže prevládla poézia, prozaických textov prišlo do súťaže oveľa menej ako v predchádzajúcom ročníku. Preto v našom bulletinu tiež dominujú básnické texty.

Na záver ďakujeme všetkým súťažiacim a ich „učiteľom tvorivého písania“ zo Starej Ľubovne, Plavnice, Topolčian a iných miest, že do našej literárnej súťaže prispeli a pomohli ju obliecť do nových, opäť originálnych šiat. VII. ročník súťaže dobehol do cieľa a my sa tešíme na ročník nasledujúci.

Čakanĕa, n. o.



I.

Tvorba skúsených autorov

Poézia

Jana Imrichová, Výber z básní

vankúš
medzi riadkami vlasov
šepká ti len jedno meno
mení sa na prístav
vysokých stromov
zober si ma domov
pevné korene
nová aleja pod mojou kožou
je ráno
tvoje prvé

xxx

I

vpíť sa do mesta a jeho noci
ako sklené gulôčky ktoré sa
kotúľajú dole
ulicou
potom ich zbiera pouličný
harmonikár
slepý

II

obhryzené nechty

čo sa dnes nosí?

pol litra kávy

a semafor ti ukazuje cestu

jeden deň ukrytý v titulku novín

driape ma do chrbta

Einstein mal pravdu



Eva Gašparová, Výber z básní

Pantomíma

Dych zvierá hrdlo
nepočuť gesto
konáre tienia
ulica ponorená do tmy
ľudí zahaľuje do sna
kroky sa plazia po stenách
v odraze svetla miznú
mrazivé ticho
vytvára kulisy
dialóg viazne.

Odkaz

Ľahko sa vybrnká po strune
nekonečné sólo echa
hranice vzťahu posúva
niečo lomí
v podvedomí nechá
stopy štyri
vyrytá do zemskej kôry
vydarená story.



Emília Molčaniová, Epigramy

VYNÁLEZ

Žena je vynález dobrý,
skromná a či nervov žráč,
nežná či s očami kobry,
len jej chýba vypínač.

SLIMÁK

Kde máš domček slimáček,
v takej zime ešte k tomu?
Hoc som mamin miláčik,
rodičom som ušiel z domu.

KDE BOLO, TAM BOLO

Tak rozprávky začínali,
pozrite sa do dejín,
kandidát však dneska vraví:
Ja, keď budem zvolený...

SLÁVNY NÁVRAT

Ján šiel z krčmy ako blesk,
podopretý bratom,
nevravíme, že tak rýchlo,
ale tak kľukato.

TÁRANINY

Skôr sa táralo dve na tri,
mohol sa im jazyk spliestť,
dnes v saku či tí vo svetri
tárajú si ostošest'.

DIEŤA SVOJICH RODIČOV

Spredu sa podobá na otca,
nesedí predok na dámu,
no, keď mu povieš, otoč sa,
zozadu zasa na mamu.

CIBUĽA

Keď ju Chuck Norris krája,
vieš, že nie je nula,
to klebety nezataja,
vraj plače cibuľa.

NARKÓZA

Zaspievam vám uspávanuku,
či snád' inú piesenku?
Anesteziológ odišiel
k moru na dovolenku.

JA A MANŽEL

Vymenili sme si polohy.
Bolo to príjemné? Vraj či!
Kým ja som ležala na gauči.
on žehlil bielizne stohy,

KAPOR

Spomedzi všetkých zvierat
na kapra spievam ódu,
že pije iba vodu.
preto má toľko peniažkov,



Tvorba skúsených autorov

Próza

Mária Blahová, Jesenná

„Historik by mal mať v podstate chorobu z povolania a to lúštiť hlavolamy. No a najdôležitejšia vec pre historika je schopnosť kriticky myslieť...“

Neznášam existenčnú krízu!

„Štrukturálna analýza je pomerne mladá metóda a skúma javy v kontexte celého prostredia...“

Neznášam školu!

„Ale historik je zároveň aj...akoby...berte to veľmi nadnesene...akoby detektív. Viete, to nie sú iba mená na starých papieroch, tí ľudia boli skutoční. A my musíme odhaliť páchatel'a. S tým rozdielom, že nás netlačí čas, keďže naše obete sú dávno mŕtve...“

Nie, milujem školu...

„Prepáč!“ zakričím na chalana v teplákoch s účesom à la lama, do ktorého som práve takmer narazila, vytiahnuť si zároveň jedno slúchadlo.

„V pohode!“ zakričí späť. Dokonca s úsmevom. Čakala som, že mi vulgárne vynadá alebo čo. Divná tá moja generácia.

„...nezáleží na úspešnosti, ale na kladení otázok. Vy musíte presne vedieť, čo sa prameňa spýtať. A primárna otázka znie: prečo? Tam nastupuje kritické myslenie...“

Preboha, odpadkový kôš! Len-len uhnem, div, že cez neho nepreletím.

Asi je to zvláštne, ale pravdepodobne som jediná krava na celej katedre, ktorá si nahráva niektoré prednášky, aby si ich mohla znova vypočuť a rozanalyzovať. Práve teraz sa ponáhľam na autobus a do uší mi rozpráva Mgr. Adam Gold, PhD. Pravidelne každý pondelok mám z neho klinické depresie. Na prvý pohľad obyčajný modrooký blondiak, ale hneď ako otvorí ústa, zistíte, že jeho nehmotná duša a časť vnútorných orgánov opustili telo v snahe vytvoriť miesto pre všetok sarkazmus, vedomosti a prísnu disciplínu.

Na jeho obranu si musím zaspomínať na prvý školský deň, kedy nás privítal v obyčajných rifliach a tričku, neoholený, so špinavými nechtami a bez obrúčky. Vtedy mi padla sánka a v tej chvíli mi bolo jasné, že akokoľvek „zdrbe“ každú moju prácu a podkope všetko moje úsilie, nikto iný nás lepšie nenaučí ako pracovať v odbore.

Odvtedy som ho videla iba upraveného, elegantne oblečeného, ešte aj obrúčka bola na svojom mieste.

„A dosť!“ zavrčala som sama pre seba a razantne si vytrhla slúchadlá z uší. Párik práve okolo prechádzajúcich dôchodcov na mňa zarazene pozrel. Mala som chuť zavrčať aj na nich.

Pomalým krokom som sa vliekla ďalej a neprestávala peniť. *Ja tú školu snád' ani nezvládnem.* Zhlboka som sa nadýchla.

Tesne predou mnou padol zo stromu, popod ktorý som práve prechádzala, list. Za ním ďalší a ďalší. A ešte jeden. Ale ten už z iného stromu.

Len tak si padali, vytvárajúc lenivé špirály. Akoby ich nič netrápilo. Zaborila som nos do objemného šálu a pokračovala v ceste, opatrne prekračujúc všetky popadané listy a lístočky. Akoby na tom záležalo. Mŕtve listy asi netrpia existenčnými krízami.

Jeseň už je dávno za tým akože pekným a farebným obdobím zlatých a červených listov. Naberajú hnedú, až sivú farbu a nepekne sa stáčajú a šúveria. Stromom zostali len holé pahýle, cez ktoré sa prediera žlté svetlo starodávnych pouličných lúč. V tom mäkkom svetle tenké konáre vytvárajú kruhy pripomínajúce čierne pavučiny zapadané prachom a nechutou upratovať.

Náhle som sa usmiala a siahla do vrečka po slúchadlá. V playliste som vyhrabala priechinok s názvom Darkness. Temnota sa dnes výborne hodí. Okrem iného aj k môjmu komplet čiernemu outfitu.

Nemôžem povedať, že soundtrack Predvianočnej nočnej mory Tima Burtona mi zdvihol náladu. Ale o to ani nešlo. Nechcela som počuť, že všetko je v poriadku, problémy sa vyriešia, príde princ na bielom koni a budem žiť šťastne až do smrti.

Nie, nie je to v poriadku, princa nepotrebujem a šťastné konce neexistujú. A je to v poriadku. Presne tak, ako to je.

Proti svojej vôli som sa znova usmiala.

Zrazu som mala náladu na Halloween. Neuznávam ho ako sviatok a nechodím na párty namiesto spomínania na zosnulých. Trick or treat môže byť síce zábava, ale ďakujem, neprosím. Som hrdá na našu kultúru aj bez globalizácie.

Jeseň je moje obľúbené ročné obdobie, dokonalé a krásne. Sychravá, tmná, deprimujúca, umierajúca.

Grandiózna.

Kráľovská.

Moja obľúbená.

Rozhodla som sa aj naďalej šetriť suché odumreté listy, ako produkty mojej jesene a predstavivosti. Po špičkách som pomaličky schádzala mestský slalom, prekračujúc každý jeden lístok povalujúci sa na chodníku.

„Pardon!“ automaticky som skríkla na okoloidúceho dnes už asi desiatykrát. Pokračovala som v dosť debilne vyzerajúcom obradnom tanci, nevenujúc mu viac pozornosť.

„V poriadku. Len dávajte pozor, kade kráčate. Mimochodom, tým listom už nič neublíži.“

Zamrzla som uprostred ďalšieho kroku.

Prudko som sa otočila.

Hľadela som na vzdalujúci sa chrbát Adama Golda.

„Pán doktor!“ zakričala som za ním. „Už vám prišla moja stratená seminárka?“

„Áno, prišla. Len keby radšej zostala stratená.“ Nečakajúc na moju reakciu, pokračoval v ceste.



II.

Tvorba mladých autorov

Poézia

Robert Lešš, Hudba fantázie

Zapadajúce zlaté slnko...
Tvoje lúče ma nútia snívať
Zavri oči a ponor sa do svetov

Realita začína v tichu usínať
Všetko sa mení v obyčajný prach
Svetielka noci začínajú zhasínať

Lesy snov a svety želaní
Žijú iba v jednom svete
Vo svete fantázie

Každé želanie ožije
Všetky sny môžu existovať
To všetko len v tvojej hlave

Prajem si vychádzajúce slnko
A svet ktorý ma nútí sa zamyslieť
Dážď upokojujúci smútok...

Tú hudbu fantázie treba niekedy aj počúvať



Petronela Brotková, „Len“ CÍTIŤ... (raz!)

Úryvok

Harmóniu. Hebké tóny gitary.
Medzi nenabaženými prstami.
Eufóriu. Tvoj smiech.
Jamky na lícach našich, ten štekľivý hriech...
Pohľady. Tvoje.
Tak veľmi chcem vedieť, aké je pri mojich slovách tvoje výsostné tvárenie.
Do- ty- ky!
Chcem, aby bolo objatie, pusa, prejavom spon- tán- nym!

Láska... ! Tak ľahko sa do mňa vkrádaš!
Tak ľahko balamutiš môjho ducha, pri prejavoch sa však ľakáš...
Láska... ! Ale veď... Sme kamarátky!
Láska! Neutekaj! Že to nezvládnem, myslíš???

Dovoľ mi! Nielen sa zamilovať.
Aj cítiť toho druhého, naučiť sa skutočne milovať.

Dovoľ mi Ju poznať.
Dovoľ mi s Ňou iné hry hrať.

Dovoľ mi fialky oblohy na steny láskou nakazené čmárať.
Dovoľ mi dotykmi, PREJAVMI ľúbiť!



Adam Kollár, Pozoruhodné

koľko indivíduí človek stretne
počas nočnej prechádzky
čierne mačky
biele mačky
krehké obaly od cukríkov
a vidiny
pouličné svetlušky
vytrvalo strážia
spiace
ráno
sa rozplynulo
ako východ slnka
na vode
od konárov sa odrážajú
zamurované pohľady



Jana Biganičová, Výber z básní

x x x

detstvo sedáva
na starých pokreslených
lavičkách
bosými prstami
počíta
pluská a srdiečka
občas ho češem z vlasov
vyťahujem bezstarostnosť
lisujem v štvorčekovom zošite

vraj už vyhynuli
mlákové krokodíly
keď sa kaluže zlejú
pošlem ti
papierovú plachetnicu

zbytočné správy
môžu prísť aj neskoro

x x x

žijem v jednom
veľkom koncerte
ty vystúpiš
každého to (ne)zaujíma
a ja si myslím svoje
ako všetci
čo po mne hádžu
imaginárne paradajky



Barbora Podhorská, Výber z básní

x x x

potom si fúkol
len tak
rozfúkal si ma
ako keď listy rozfúkajú jeseň
tie si vo mne ešte nenašli miesto
lietajú medzi
mojimi náladovými ohňami
som v tom až po uši

x x x

margaréty napokon odkvitli
deň zabránil hviezdám
vypal'ovať do mňa teba
(vraj mu mám byť vd'ačná)
a púpava
ktorú si mi fúkal do vlasov
odletela
nikdy sa nemala vrátiť

xxx

no predsa to urobila
na konci
a na začiatku
nie je nič podstatné
len to
čo bolo v strede
ostane napísané
na čierno-bielom riadku
notovej osnovy
zamknutej
basovým kľúčom



III.

Tvorba najmladších autorov

Poézia

Alica Kmečová, Kúzlo Vianoc

x x x

čarovné
krásne
v izbe sa rozlialo svetlo
zo stromčeka
v kuchyni sa do nosa
tlačí vôňa medovníkov
v kľúčovej dierke
žiaria detské oči
všetci vyčkávajú
hlas
zvončeka

x x x

vôňa čerstvo upečených medovníkov
zo zamúčených rúk padá
prvý sneh
aj za oknom rastie
zasnežená krajina
plná detských snov a kúziel

x x x

sedím pri praskajúcom ohni
nasávam jeho teplo
akoby to malo byť to posledné
nemyslím na seba
ale na všetkých
ktorých mám rada
ktorí sú mi drahí

o tom sú Vianoce



Mária Barnovská, Výber z básní

VLOČKA

skrytá v bielom hodvábe
aj keď vie že jej život je krátky
veselo tancuje s vetrom
v ľadových líčkach
má toľko radosti
ako deti
pod vianočným stromčekom
a keď už nevládze
sadne si na moju dlaň
usmeje sa takým hrejivým úsmevom
až sa všetci
roztopíme

x x x

jedného rána rozkvitli kvety
na lúke plnej radostných viet
už nechcem slová a prázdne vety
chcem nový život a krásny svet

na tretie ráno však zvädli kvety
na lúke kvetov už žiadnych niet
po tráve chodia dve bosé päty
hľadajú dosky čo značia svet



Barbora Langová, Výber z básní

KLAVIRISTA

túžby skryté v notách
tajomstvá
vpísané za husľovým
kľúčom

útočia
na zmysly
slová v jeho jazyku
zložili symfóniu
vychádzajú zo srdca

píše ju rukami

x x x

keď ťa zahreje chlad
a v rukách
sa ti roztápajú
snehové vločky
keď všetky tvoje predstavy
zamrznú v realite
a ty sa ich môžeš dotknúť
rukami obalenými v ľade

vtedy vieš
že do zemskej siete
sa opäť chytila zima



Marianna Ibrahimi, Korene

Pomaly púšťam korene
Hlboko, s láskou do zeme.
Zeme, čo hrdosťou dýcha,
To je môjho mesta pýcha.

Mestom tečie rieka Nitra,
Pri ktorej myšlienka chytrá,
Mi vždy skočí do hlavy,
Keď mám dníček túlavý.

Hrdá som na svoje mesto,
Keď rastie ako cesto:
Kiná, divadlá či školy,
V blízkosti sú krásne hory.

Tu nájdem všetko čo len chcem,
Na čo si tu len spomeniem.
Moje milé rodné mesto
Je jediné krásne miesto.

Kde nechávam korene
Zapustené do zeme.



Simona Hetešová, Výber z básní

mesiac

luster sveta
gúľa sa po oblohe
svieti mi do myšlienok
každú noc

sneh

vanilková zmrzlina
padá na mňa z neba
sladí mi život
hlavne cez Vianoce



Nikola Hnátová, Sneží

sneží

jedného pekného rána začalo padat' zlato

bolo krehké ako môj hlas

až mi mrazilo moje myšlienky

vločky pri páde na zem tancovali

až sa mi začali topiť slzy



Lívia Hudáková, Výber z básní

xxx

hory sú vyššie ako oblaky
premieňajú sa na kone a iné zvieratá
aj na veci
napríklad teraz tam vidím topánky
vietor nám máva
na stromy
ukryje nás pred zlom

xxx

sviečka svieti na stole
ako žiara v očiach
vonku je biela perina
mlieko vyliate na ulice
uvarím si z neho vianočné kakao



Lívia Kováčiková, Ja, mravček maličký

Ja som mravček maličký,
nebojte sa detičky!
Som len malý drobný hmyz,
urobte si o mne kvíz.

Kto povedal maličkým,
že má mravček hrabličky?
Nemá, čo by mal.
Kdeže by ich vzal?
Keď aj nemá hrabličky,
pracuje s'á včeličky.

Vybrali sa tamto z krovia,
na púť dvaja mravčekovia.
Jeden našiel pri kričku,
malú tenkú vetvičku.

Za ním potom druhý tulák,
ako náhodou,
dovalil sa z mraveniska
s lesnou jahodou.

Živo bolo v mravenisku,
ako ráno na sídlisku,
plno ruchu, kriku, stisku,
trochu ako v stavenisku.

Ja som mravček maličký,
nebojte sa detičky!
Som len malý drobný hmyz,
spravili ste o mne kvíz?



Vanesa Knapíková, Na kopcoch

na kopcoch je biela žuvačka
ktorú mám práve v ústach
tá chuť vanilkového cukru
križovatka v meste
zástup zasypaných vojakov
krútiaca sa guľa
z ktorej staviam snehuliaka

